

5. přednáška

Fundace

Ing. Karin Gajdová, Ph.D.

Ekonomika neziskových organizací

Struktura přednášky

- Fundace a původní legislativa
- Fundace
- Nadace
 - Účel nadace
 - Založení nadace
 - Podmínky hospodaření
- Nadační fond

Nadace a nadační fond – změna od 1.1.2014

- Obdobný osud jako občanská sdružení
- Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech se účinností NOZ ruší.
- Na již vzniklé nadace a nadační fondy se bude pohlížet jako kdyby vznikly na základě ustanovení NOZ
- Nadace a nadační fondy musí věnovat nové právní úpravě pozornost a upravit svoji zakládací listinu, statut a popř. i název

Povinnosti původních nadací a nadačních fondů

- Automaticky se na ně pohlíží jako na nadace a nadační fondy podle NOZ
- Nutné je seznámit se s novou právní úpravou
- Zakladatel může do 2 let od nabytí účinnosti NOZ využít svých práv a upravit zakládací listinu
- Do 2 let od účinnosti NOZ je třeba přizpůsobit název pravidlům zákona
- Do 3 let od účinnosti NOZ doplnit potřebné náležitosti do zakládací listiny
- Do 6 měsíců od účinnosti rejstříkového zákona doplnit potřebné údaje do příslušného rejstříku

Fundace

- Řídí se Novým občanským zákoníkem od 1. ledna 2014
- §303 – 401
- Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.
- Fundace je ustavena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny i její majetkové zajištění a účel.
- Vnitřní poměry fundace upravuje její statut.

Nadace

- §306 - 393
- Název nadace obsahuje slovo "nadace".
- Pravidelnou součástí názvu nadace je označení poukazující na její účel.

Účel nadace

- Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu.
- Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.
- Zakazuje se založit nadaci za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti. Zakazuje se založit nadaci sloužící výlučně výdělečným cílům. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.
- Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil. Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.
- Nadace nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

Obecně prospěšný cíl

- rozvoj duchovních hodnot
- ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot
- ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic
- rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu

Založení nadace

- Nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti.
- Zakládací listinu nadace pořizuje jedna osoba nebo více osob.
- Stojí-li na straně zakladatele nadace více osob, považují se za zakladatele jediného a v záležitostech nadace musí jednat jednomyslně; odmítá-li některá z těchto osob souhlas bez vážného důvodu udělit, nahradí jej k návrhu kterékoli z ostatních zakládajících osob svým rozhodnutím soud.
- Nadační listina vyžaduje formu veřejné listiny.

Zakládací listina

- a) název a sídlo nadace,
- b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
- c) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
- d) údaj o výši vkladu každého zakladatele,
- e) údaj o výši nadačního kapitálu,
- f) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají,
- g) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
- h) určení správce vkladů a
- i) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem k svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

Statut nadace

- Statut nadace upraví alespoň:
 - a) způsob jednání orgánů nadace a
 - b) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat.
- Nevydá-li zakladatel statut nadace společně s nadační listinou, vydá jej po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada do jednoho měsíce ode dne vzniku nadace. Nevyloučí-li to nadační listina, rozhoduje o změnách statutu po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada.
- Nadace statut uveřejní uložením do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie. Stejné právo lze uplatnit také v sídle nadace.

Změna účelu nadace

- Nezakládá-li nadační listina právo změnit účel nadace zakladateli nebo některému orgánu nadace, může tento účel změnit soud na návrh nadace schválený správní i dozorčí radou. Nesouhlasí-li však s takovou změnou zakladatel nebo osoba určená v nadační listině, soud návrh zamítne.
- Nadace zveřejní bez zbytečného odkladu po podání návrhu oznámení o navrhované změně. Každý, kdo na tom má právní zájem, může proti návrhu u soudu odporovat ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy bylo oznámení zveřejněno.
- Je-li dosažení účelu nadace nemožné nebo obtížně dosažitelné z příčin zakladateli neznámých nebo pro něho nepředvídatelných, nahradí soud na návrh zakladatele nebo osoby, která na tom má právní zájem, dosavadní účel nadace podobným účelem, ledaže nadační listina určuje něco jiného.
- Není-li tu již zakladatel a není-li ani osoba, které zakladatel popřípadě založil právo souhlasit se změnou účelu nadace nebo takový souhlas odmítnout, soud vezme při rozhodování o změně účelu nadace zřetel na známé zakladatelovy úmysly a přání, i když nejsou z nadační listiny zřejmé.
- Když se účel nadace změní, musí být dary poskytnuté ve prospěch původního účelu i výnosy z nich použity k poskytování nadačních příspěvků podle původního účelu, ledaže dárce projeví jinou vůli.

Vklady do nadace

- Před vznikem nadace se vkladová povinnost splní alespoň tak, aby souhrnná výše vkladů odpovídala alespoň částce 500 000 Kč.
- Vklady do nadace přijme před jejím vznikem osoba, kterou nadační listina určila jako **správce vkladů**.
- Vkladová povinnost se splní předáním předmětu vkladu správci vkladů. Nadace nabývá vlastnické právo k předmětu vkladu dnem svého vzniku, váže-li však zákon nabytí vlastnického práva na zápis do veřejného seznamu, nabude nadace předmět vkladu do vlastnictví až tímto zápisem.
- Je-li předmět vkladu peněžitý, složí jej správce vkladů na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, který pro nadaci a na její jméno zřídí.
- Je-li předmětem vkladu věc zapsaná do veřejného seznamu, předá vkladatel správci vkladů i prohlášení o vnesení vkladu; po vzniku nadace se její vlastnické právo do veřejného seznamu zapíše na základě tohoto prohlášení.

Majetek nadace a nadační kapitál

- Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek.
- Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popřípadě i nadačních darů.
- Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500 000 Kč.
- Peněžní vyjádření nadační jistiny je nadační kapitál. Výše nadačního kapitálu se zapisuje do veřejného rejstříku.
- Nadace používá svůj majetek v souladu s účelem uvedeným v nadační listině i ve statutu a za podmínek tam určených k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti k naplnění svého účelu a k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny i nákladů na vlastní správu.

Místo podání návrhu na zápis do nadačního rejstříku

- návrh se podává u Krajského soudu, v jehož obvodu mají nadace a nadační fond sídlo
- nadační rejstřík vede příslušný krajský soud

Obsah podání

1. návrh na zápis do nadačního rejstříků
2. zakládací smlouvu nebo listinu (2x)
3. čestná prohlášení členů správní rady a dozorcí rady
4. jejich výpisy z rejstříků trestů
5. doklad o splacení peněžitého vkladu nebo převzetí nepeněžitého vkladu zřizovatelů

Průběh řízení o zápisu do nadačního rejstříku

- řízení je zahájeno dnem doručení návrhu na zápis u příslušného krajského soudu
- zákon nestanovuje lhůtu, ve které má soud rozhodnout
- proti usnesení soudu se lze odvolat u soudu, který usnesení vydal (do 15 dnů od doručení usnesení soudu)

Nadační příspěvek a nadační dar

- **nadační příspěvek** = vše, co je poskytnuto třetí osobě k účelu, pro který byla nadace zřízena
- **nadační dar** = vše, co je poskytnuto třetí osobou k dosahování účelu, pro který byla nadace zřízena

Podmínky hospodaření

Limit pro výši nákladů, které souvisí se správou nadace či nadačního fondu je stanoven jako procento z:

- ročních celkových výnosů nadačního jmění nebo majetku nadačního fondu
- hodnoty ročně poskytnutých nadačních příspěvků
- nadačního jmění nebo majetku nadačního fondu podle jeho stavu k 31.12. daného roku

Náklady související se správou musí vést nadace nebo nadační fond odděleně od nadačních příspěvků.

Orgány nadace

- Správní rada – statutární orgán
- Dozorčí rada – kontrolní a revizní orgán, musí být zřízena, dosahuje-li nadační kapitál výše alespoň desetkrát vyšší než stanoví NOZ
- Revizor – není-li zřízena dozorčí rada, vykonává její působnost revizor

Změna právní formy nadace na nadační fond

- Připustí-li to nadační listina výslovně, může správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora rozhodnout o změně právní formy nadace na nadační fond, avšak jen pokud došlo ke snížení hodnoty nadační jistiny pod výši stanovenou v §330
- Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat
 - a) označení nadace názvem, sídlem a identifikujícím údajem,
 - b) název nadačního fondu po změně právní formy,
 - c) rozhodný den,
 - d) údaje o členech orgánů nadačního fondu, které se zapisují do veřejného rejstříku.
- Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.
- Rozhodnutí o změně právní formy nabývá účinnosti dnem zápisu do veřejného rejstříku.

Nadační fond

- §394 – 401
- Zakladatel zakládá nadační fond k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky.
- Název nadačního fondu musí obsahovat slova "nadační fond".
- Nadační fond se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti.